

Vuokko Onkamo-Kirri 2017

Lapsuusmuistoja

Synnyin viimeisenä rauhanvuonna, ennen talvisotaa. Koska isä oli armeijan palveluksessa, asuimme usealla paikkakunnalla ja kotiseutua ei ole. Varhaisimmat lapsuusmuistoni alkavat Sulkavalta, Itä-Suomesta, jonne muutimme kesällä -40. Asuimme kauniilla paikalla Saimaan rannalla kirkonkylän keskustassa, naapurissa oli entinen suojeluskuntatalo, vastarannalla kansanhuolto ja myös pyöreä kirkontorni näkyi.

Meitä oli kauniilla ilmalla iso lapsijoukko uimassa aivan lähellä olevalla hiekkarannalla. Ei meitä kukaan vahtinut, mutta mitään vakavaa ei onneksi sattunut. Juoksentelimme myös pitkin kylän raittia, seuranamme kylän koirat, irtihän ne olivat siihen aikaan. Sadepäivinä leikimme nukeilla ja joskus piirsimme paperisia prinsessoja. Isoveljeni leikki muiden poikien kanssa sotaleikkejä tai rosvoja ja poliisia.

Suojeluskuntatalolla näin elämäni ensimmäisen elokuvan, piirretyn Mikkihiiren. Sama talo on vieläkin jäljellä, se on ravintola Muikkukukko.

Joskus kävimme laivalla Savonlinnassa, mutta muuten olimme enimmäkseen kotikylässä. Kesältä -43 muistan erikoisen matkan, jonka teimme Karjalaan äitini ja veljeni kanssa. Ensin oli laivamatka Vuoksenniskalle ja sieltä junalla Viipuriin, jonne tuli myös isäni rintamalta tapaamaan meitä, kun Kannaksella oli vielä rauhallista. Kaupungissa näkyivät sodan jäljet, mutta normaalia elämää elettiin, ja olipa jännittävää ajaa raitsikalla!

Muutaman päivän päästä isä palasi Kannaksen eteläosaan ja me muut lähdimme vastakkaiseen suuntaan Sortavalaan ja sieltä Harluun, jonne oli palannut kesällä -41 äidin sisar perheineen. Siellä he hoitivat karjaa ja viljelivät maata aivan kuten ennen sotiakin. Eivät arvanneet, että vuoden kuluttua kaikki olisi toisin.

Paluumatkasta muistan vain pitkän odotuksen keskellä yötä Elisenvaaran risteysasemalla, oli paljon sotilaita, nyyttiä, vakkaa ja kapsekkeja.

Isä haavoittui heinäkuussa -44 Vuosalmella, mutta toipui työelämäänsä, vaikka oli vasemman käden takia kuudenkymmenen prosentin sotainvalidi.

Syksyllä -45 ehdin aloittaa koulun Sulkavan pienessä kansakoulussa, mutta marraskuussa muutimme Kouvolaan ja elämä muuttui taas. Asuimme kasarmialueella venäläisten rakentamassa tiilitalossa, jossa oli oikein vesivessa. Lapsillakin oli kuvalla varustetut lupalaput, jotka piti näyttää portilla vartiosotilaalle.

Saimaan aaltoja kaipasin kuivassa Kouvolassa, mutta pyöräilimme joskus neljän kilometrin päässä olevalle lammelle uimaan. Pihaleikkejä oli monenlaisia - hypättiin narua, 'kinkattiin' eli hypättiin ruutua, leikittiin nurkka ukkoa, kymmenen tikkua laudalla ja viimeinen pari uunista ulos. Talvella hiihrettiin, aluksi lenkkisuksilla, tehtiin lumilinnoja ja myllättiin lumessa. Poikien leikeissä näkyi sodan läheisyys eli he sotivat puumiekoilla ja leikkipyssyillä, pum-sotaa leikkivät tytötkin. Joskus pojat tappelivat Parakkimäen poikien kanssa, mutta kukaan ei muistaakseni saanut mustaa silmää.

Veljelläni oli tinasotilaita, joita hän itsekin valoi muotilla ja hän vuoli kaarnalaivoja, joilla oli sotaiset nimet.

Sisällä piirrettiin ja pelattiin lautapelejä ja Mustaapekkaa. Myöhemmin olivat vuorossa oikeat pelikortit ja minäkin pääsin joskus mukaan neljän hengen joukkueeseen.

Kerhoista muistan pyhäkoulun ja tyttökerhon ja partiossakin oltiin, leirillä olin myös kerran ja sain kirjeenvaihtotoverin kotkalaisesta Marja-Liisasta.

Koulukavereiden kanssa olimme kauppalan keskustassa, joskus elokuvissa, joskus kävelyllä. Vappuna isä osti minulle ilmapallon, kun seuraavana päivänä oli nimipäivä. Oli hienoa, jos oli saanut keväällä uudet kengät, joilla voi tepastella keskustassa.

Oppikouluun pääsin syksyllä -49 ja talo oli uusi, kun entinen Viipurin toinen tyttökoulu oli sitä ennen ollut evakossa kansakoulun viereisessä rakennuksessa ja pääsi nyt uusiin tiloihin ja nimi oli Kouvolan tyttölyseo.

Koulun jälkeen vaihtui paikkakunta ja alkoi opiskeluelämä.